

Senedd Cymru
Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig
Economi Gwyrdd
GE09
Ymateb gan: Banc Datblygu Cymru

-

Welsh Parliament
Economy, Trade, and Rural Affairs Committee
Green Economy
GE09
Evidence from: Development Bank of Wales

Ymgynghoriad ar yr Economi Werdd - Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

Ymateb gan Fanc Datblygu Cymru

1. O fewn ei phwerau datganoledig, beth ddylai fod yn flaenoriaethau allweddol i Lywodraeth Cymru i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd economaidd posibl o sectorau'r economi werdd? I ba raddau y mae ei ddull gweithredu presennol yn adlewyrchu'r rhain?

- **Datblygiadau ynni adnewyddadwy** - cefnogi caniatadau cynllunio symlach a gofynion grid
- **Atebion ariannu cymhellol** - ar gyfer busnesau a pherchnogion tai sy'n defnyddio pecynnau cyllid hybrid i ymestyn yr effaith ariannu
- **Strategaeth glir a hygyrch gyda chefnogaeth ac ymgyrchu** - chwalu'r cymhlethdod cynhenid a chefnogi actorion economaidd i weld llwybrau clir i gyfrannu

Net Sero yw'r genhadaeth economaidd unigol fwyaf yng Nghymru. Mae gweithredu'n hanfodol er mwyn i Gymru flaenoriaethu ffocws gwyrdd a chyflawni ei hymrwymiaadau ar gyfer newid yn yr hinsawdd. Mae polisiau a strategaethau wedi'u datblygu i ystyried cwmplas y mater a'r meysydd sydd angen cymorth ac mae angen i ni nawr weld hyn yn troi'n fuddsoddiad cadarnhaol.

Dylid blaenoriaethu hyn i gynhyrchu ynni, cynhyrchion cymell ar gyfer yr economi ehangach yn y tymor byr a chanolig, a datblygu strategaeth hirdymor i alluogi newid.

Cynhyrchu ynni - Mae gan Lywodraeth Cymru gyfle i drosoli'r adnoddau naturiol unigryw sydd ar gael ganddi drwy berchnogaeth tir ar gyfer twf cynhyrchu ynni sero net ar raddfa fawr megis gwynt ar y tir. Ar raddfa lai, dylai datblygu fframweithiau fel y strategaeth wres a chyrrff fel Ynni Cymru fod yn gatalydd cryf i hyrwyddo'r cyflawniad yn erbyn yr uchelgais hwn.

Yn y Banc Datblygu, rydym wedi gweld y galw am brosiectau cynhyrchu ynni gyda pherchnogaeth leol yn tyfu. Rydym wedi gweld llwyddiant yn hyn o beth drwy ein darpariaeth o'r Gronfa Ynni Lleol sydd wedi buddsoddi dros £10m mewn prosiectau ynni cymunedol. Mae'r buddsoddiadau hyn wedi canolbwyntio ar brosiectau yng nghanolbarth a de-orllewin Cymru. Mae cynlluniau fel hyn yn allweddol i sicrhau twf yr economi werdd a darparu gwytnwch i amhariadau ynni mewn cymunedau. Mae cyllid yn y maes hwn, ynghyd â Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru sy'n darparu cymorth technegol, masnachol a chaffael, wedi llwyddo'n amlwg fel y gwelir gyda phrosiectau fel Egri Coop.

Ar gyfer datblygiadau ar raddfa fawr mae ein hymgysylltu â datblygwyr yn nodi bod caniatâd cynllunio a chysylltiadau grid yn rhwystrau mawr i gynnydd. Mae rhestr gynyddol o ddatblygiadau ledled Cymru sydd angen cymorth i'w rhoi ar waith a fydd wedyn yn darparu newid sylweddol yn y gallu i gynhyrchu ynni yng Nghymru.

Cynlluniau cymhellion - Rhoddir rhagor o wybodaeth am weithgarwch y Banc Datblygu i gefnogi'r economi werdd drwy gynhyrchion ariannol arloesol mewn ymateb i gwestiwn 7. Mae'r rhain yn cynnwys cynhyrchion hybrid sy'n targedu busnesau bach a chanolig lle disgwylir gweithredu ond mae cymhelliant cyfyngedig ynghyd â diffyg adnoddau, arbenigedd a chyfalaf i gataleiddio gweithredu. Mae'r cynhyrchion hyn hefyd yn anelu at dargedu ôl-osod tai, lle, yn debyg iawn i'r cymorth i fusnesau bach a chanolig, mae perchnogion tai mewn sefyllfa anodd gyda chynnydd mewn costau byw yn gwneud gwariant bob dydd yn her, a'r cysyniad o ôl-osod yn un cymhleth a drslyd.

Bydd y farchnad ôl-osod ddomestig yn hanfodol i gynhyrchu 5.5 GW drwy bympiau gwres. Bydd angen buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru hefyd i gymell gweithredu yn y sector hwn. Mae dyrannu elfen o gyllid nad yw'n ad-daladwy ochr yn ochr â chyllid ad-daladwy mewn cynnig hybrid yn ffordd gost-effeithiol a gwerth am arian o sicrhau'r effaith fwyaf posibl ar arian cyhoeddus. Nid yw'r naill yn gweithio heb y llall ac mae angen sicrhau ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â hyn.

Strategaeth fuddsoddi hirdymor - Bydd cyfathrebu strategaeth fuddsoddi hirdymor yn glir yn cynyddu nifer y bobl a'r busnesau sydd angen mynediad at gyngor ac offer i helpu eu taith sero net. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw gymorth canolog clir i helpu naill ai perchnogion tai neu fusnesau ar eu taith sero net. Mae'n hanfodol bod Llywodraeth Cymru yn arwain y gwaith o greu'r swyddogaeth hon er mwyn sicrhau bod cymaint â phosibl o bobl yn manteisio arno ac felly'r effaith yn y maes hwn.

Ochr yn ochr â mesurau tymor byr-canolig, dylai Llywodraeth Cymru roi blaenoriaeth i ddatblygu strategaeth fuddsoddi Net Sero gydlynol, sy'n galluogi ac yn manteisio ar y buddsoddiad ychwanegol sydd ei angen yng Nghymru i gyflawni Sero Net (£~63bn erbyn 2050 (CSC, 2019)) .

Dylai'r strategaeth hon fynd i'r afael â her allweddol yng Nghyllideb Carbon 3 Cymru i gynyddu buddsoddiad ychwanegol yn gyflym ar gyfer mesurau datgarboneiddio yng Nghymru o ~£4.4bn (2021-25) i £11bn (2026-30). Dylai strategaeth gyfleu'r genhadaeth yn glir (hy y bwlch cyfalaf Sero Net fesul sector), ysgogwyr rheoleiddio ar draws sectorau (ee dirwyn boeleri nwy i ben yn raddol), cyfleusterau ar gyfer buddsoddi (ee cronfeydd, gwasanaethau cynghori) a pholisïau ar gyfer y dyfodol.

2. Beth yw'r rhwystrau allweddol i Gymru wneud y gorau o gyfleoedd yn yr economi werdd, a pha gamau y dylid eu cymryd i oresgyn y rhain?

Cyllid a chost - Daw cymhellion gyda chost ac mae gweithgaredd cynnar i greu cyfleoedd yn yr economi werdd yn gofyn am gynnig cymhellion. Mae angen derbyn hyn a chyllidebu ar ei gyfer.

Gwneud penderfyniadau gyda phwysau cystadleuol - Mae cyflymder y newid yn y sector, safbwyntiau a gofynion sy'n cystadlu â'i gilydd, yn ogystal â chyfyngiadau cyllidebol ac adnoddau yn rhwystr i wneud penderfyniadau cadarn. Nid yw caniatáu i'r gorau fod yn elyn daioni yn caniatáu cynnydd. Bydd profi a dysgu, cymorth mabwysiadwyr cynnar ac adeiladu momentwm yn caniatáu i'r economi werdd ddod yn fwy prif ffrwd.

Y gofyniad am fap ffordd deddfwriaethol - Dyma'r adeg dyngedfennol ar gyfer buddsoddiad cadarn i greu economi egniol sy'n gallu tyfu a chyflawni ei huchelgeisiau sero net. Dim ond pan fydd map ffordd clir ar reoleiddio a deddfwriaeth y bydd y rhai sy'n ymgymryd â'r newid gofynnol yn ei ddeall y bydd camau'n cael eu cymryd.

Mae rhwystrau i dwf yr economi werdd yn gyffredin i sectorau a oedd yn dod i'r amlwg yn flaenorol a moderneiddio'r economi bresennol. Rhwystrau megis mabwysiadu a gwreiddio arloesedd, modelau busnes newydd, rheoleiddio a chyllid. Gall ymyriadau cynnar a chadarn, sy'n cymhell mabwysiadwyr cynnar i oresgyn y rhwystrau hyn, ddwysáu'r cyfleoedd. Byddai hyn wedyn yn cysylltu â chynnydd mewn cynhyrchiant o arloesi yn yr economi werdd, gan gataleiddio effaith ymhlith cadwyni cyflenwi.

Mae angen rheoli'r gromlin niferoedd i sicrhau nad yw'r rhai sydd ar ei hôl hi yn cael eu heithrio'n barhaol o fanteision economi werdd oherwydd amharodrydd neu allu. Mae hyn i'w weld mewn prosiectau sy'n ymwneud ag aeddfedrydd digidol. Efallai nad yw busnesau, yn enwedig y rhai mewn rhai sectorau gwledig a sylfaenol, yn uniongyrchol amharod i newid ond nid oes ganddynt y gallu i reoli'r newid oherwydd capasiti a seilwaith. Mae angen mynd i'r afael â hyn trwy wneud penderfyniadau rhagweithiol a chyllid â ffocws.

Mae gwell eglurder ar y map ffordd ar gyfer deddfwriaeth a rheoleiddio yn y dyfodol yn hanfodol bwysig i bob gweithredwr economaidd, o fusnesau i berchnogion tai, cyflenwyr a chynhyrchwyr. Bydd deall yr amserlen hon a sut y caiff ei chyfuno â chymorth ariannol yn cynyddu gweithgarwch yn yr economi werdd. Mae angen digon o amser arwain ac felly mae strwythur cynnar a hyrwyddo'r llwybr i ddatgarboneiddio, ar ffurf hygyrch, yn arf pwysig.

Gellir greu momentwm hefyd o arweinyddiaeth y sector cyhoeddus. Bydd rhannu'r hyn a ddysgwyd ar sut mae'r sector cyhoeddus yn cyrraedd ei dargedau ar gyfer 2030 yn dangos arweinyddiaeth, tra bod canlyniadau menter cynnar yn cael y cyfle i drosglwyddo gwybodaeth i'r farchnad.

3. Pa gamau y dylai Llywodraeth Cymru eu cymryd i gefnogi datblygiad cadwyni cyflenwi yng Nghymru yn sectorau'r economi werdd?

Mynd i'r afael â'r rhwystrau i greu marchnad fwy gweithredol - O'n gweithgarwch datblygu, mae'r gofyniad cymorth mwyaf brys i adeiladu'r cadwyni cyflenwi o fewn yr economi werdd yn peri pryder a sylfaen cyflenwyr yn cyfateb i'r gofynion galw tra'n sicrhau ansawdd. Mae angen marchnad weithgar gyda chefnogaeth i adeiladu sylfaen gyflenwi a chynhyrchwyr gweithredol.

Cyflawni'r Cynllun Sgiliau Sero Net - Mae creu'r arbenigedd a'r galluoedd yng Nghymru i gefnogi'r economi werdd yn hanfodol ar gyfer ei thwf ac ar gyfer y cyfle cynhenid i fusnesau bach yng Nghymru.

Mae datblygiad Cynlluniau newydd gan y Banc Datblygu yn y gofod tai a busnes wedi amlygu risgiau o ran argaeledd cadwyn gyflenwi yng Nghymru i gefnogi ym meysydd cynhyrchu technoleg, gosod technoleg yn ogystal â chynghor.

Mae camau gweithredu yn y maes hwn yn aml yn cael eu crybwyll fel rhywbeth sy'n cael ei lyffetheirio gyda buddsoddi mewn anghenion yn y dyfodol gan actorion y gadwyn gyflenwi yn risg nes bod cyfle cliriach i greu galw yn amlwg. Mae cataleiddio gweithredu yn y manau gwyrdd yn hanfodol er mwyn i Gymru feithrin ei sgiliau a'i harbenigedd er mwyn sicrhau y gall wasanaethu ei chadwyn gyflenwi ei hun heb ddibynnu ar arbenigedd trawsffiniol, gan roi cyfle ar gyfer twf.

Er enghraifft, gallai ffocws Llywodraeth Cymru fod ar flaenoriaethu ymyriadau i gefnogi datgarboneiddio allyrwyr mawr a seilwaith newydd. Dylai'r ymyriadau hyn gefnogi busnesau yng Nghymru i gyflenwi ac adeiladu oddi ar y datblygiadau hyn, gan ennill manteision cystadleuol ar gyfer cylchoedd buddsoddi yn y dyfodol yng Nghymru a'r DU gyfan. Byddai hyn yn dangos bod cynhyrchiant a chynaliadwyedd yn cynyddu wrth i weddill yr economi ddal i fyny â modelau busnes ar gyfer sero net.

Gall Llywodraeth Cymru hefyd ddefnyddio ei chyrhaeddiad cadwyn gyflenwi ei hun i hwyluso taith busnesau bach i sero net. Mae caffael cyhoeddus yn ysgogydd ar gyfer newid ymhlith busnesau bach. Mae'n gyfle i wneud penderfyniadau masnachol a fydd yn gwella'r ffocws cynaliadwyedd o fewn y farchnad ehangach.

4. Pa heriau sgiliau sy'n bodoli mewn perthynas â thrawsnewid i economi werdd? Pa gamau y dylid eu cymryd, a chan bwy, i sicrhau bod y sgiliau yno i fodloni gofynion cynyddol economi werdd?

Cyflawni'r Cynllun Gweithredu Sero Net - mae LIC wedi mapio eu cynllun sgiliau sero net a dylid parhau i gyflawni hwn.

Cyngor canolog - Nid oes gan fusnesau a pherchnogion tai wybodaeth arbenigol a sgiliau technegol i'w buddsoddi mewn datgarboneiddio, yn aml oherwydd bod amser ac adnoddau'n cael eu cyfyngu gan flaenoriaethau cystadleuol. Byddai mynediad at gyngor cyson a chyfredol gan endid yr ymddiriedir ynddo yn ganolog yn fuddiol iawn i gefnogi galwadau cynyddol. Dylid rhoi blaenoriaeth i adeiladu'r set sgiliau hon yng Nghymru.

Symleiddio dealltwriaeth darparwyr achrededig - Byddai symleiddio neu eglurder ar y cysylltiad rhwng cyrff achredu ac ardystio ar draws y manau gwyrdd - Trustmark, PAS, MCS - yn helpu i bennu anghenion sgiliau'r rhai sydd am ymgymryd â phrosiectau gwyrdd. Byddai hefyd yn helpu busnesau masnach i gael eglurder ynghylch sut i arallgyfeirio eu busnes yn effeithiol i gefnogi anghenion y dyfodol.

Mae'r sgiliau sydd eu hangen i dyfu'r economi werdd yn amrywio ar draws sectorau a llwybrau. Mae bwlch tystiolaeth yn lledaeniad, graddfa a thwf y sgiliau yng Nghymru i drosglwyddo i sero net ac mae'r Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net yn amlygu'r rhain yn y manylion y maent yn eu cyfiawnhau.

Mae gwybodaeth anghymesur yn y manau gwyrdd yn creu methiant yn y farchnad gan nad yw busnesau'n gwybod beth i fuddsoddi ynddo na sut i gynllunio ar gyfer prosiect o'r fath. Ni all cyllid ar ei ben ei hun oresgyn y mater capasiti hwn. O ganlyniad, nid yw busnesau naill ai'n gwybod ble i ddechrau neu nid ydynt yn ymddiried yn y ffynonellau gwybodaeth, boed ar arbedion cost neu ddefnyddioldeb cyllid gwyrdd, ddigon i addasu eu barn ar risg ar fuddsoddi mewn datgarboneiddio. Byddai endid canolog y gellir ymddiried ynddo ar gyfer cymorth gwyrdd yn darparu meichiau ac eglurder o ran gwybodaeth i fusnesau a pherchnogion tai ac mae'n anghenraid i alluogi gweithredu mwy ystyriol yng Nghymru.

Rhan o waith y Banciau Datblygu yn y manau gwyrdd yw nodi ffyrdd o gefnogi 'colyn' busnes y mae'n ei gynnig i helpu busnesau masnach presennol i fuddsoddi yn yr asedau sydd eu hangen arnynt ar gyfer darpariaeth â ffocws sero net yn y dyfodol. Er mwyn hwyluso colyn busnes presennol mae angen cyfathrebu'r cyfleoedd yng Nghymru, ei maint marchnad posibl, a chefnogi newydd-ddyfodiaid i uwchsgilio.

5. Beth fydd ei angen ar weithwyr a chyflogwyr er mwyn cyflawni trosglwyddiad cyfiawn i economi Sero Net, a pha gamau y dylai Llywodraeth Cymru eu cymryd i gyflawni'r elfennau o hyn sydd o fewn ei phwerau datganoledig?

Bydd y newid i sero net yn effeithio ar lawer o fusnesau bach. Mae'r rhwystrau sy'n cyfyngu ar eu cyfranogiad yn y newid i sero net yn dod o dan y themâu canlynol yn gyffredinol:

- **Diffyg gwybodaeth fewnol** - ddim yn gwybod ble i ddechrau neu gyda'r adnoddau mewnol i symud prosiect yn ei flaen. Mae hyn yn arbennig o wir mewn perthynas â chymhlethdodau'r technolegau a'r gosodiadau dan sylw.
- **Diffyg aliniad strategol** - Mae busnesau bach yn brysur gyda'u gwaith bob dydd ac felly mae angen cymorth arnynt i'w sbarduno i weithredu drwy gynnig clir a chymhelliant.
- **Cost newid** – mynediad at gyllid fforddiadwy hirdymor, yn enwedig ar adeg pan fyddant yn rheoli costau gweithredu cynyddol.
- **Rheolaeth dros eiddo y maent yn ei feddiannu** - deall meysydd lle gallant effeithio yn enwedig pan fyddant yn rhentu eu gofod masnachol gan drydydd parti.

Nid yw busnesau a chartrefi sy'n gweithio o fewn yr economi werdd yn grŵp homogenaidd. Bydd eu hanghenion am drawsnewidiad cyfiawn yn amrywio. Er mwyn nodi a rheoli'r rhain mae angen gwybodaeth lefel y ddaear o feysydd. Mae'n gofyn am gyrchu'r wybodaeth ddealedig mewn meysydd y gellir eu hennill orau trwy gael eu gwreiddio mewn cymunedau.

Mae'r Banc Datblygu yn cydnabod pwysigrwydd ymrwymadau rheoleiddio sy'n gysylltiedig ag amseroedd paratoi priodol i unigolion a busnesau ragweld a chyflawni mesurau datgarboneiddio mewn busnesau a chartrefi. Mae darparu'r arwyddion marchnad hyn yn cefnogi gwneud penderfyniadau buddsoddi. I'r perwyl hwnnw, dylai Llywodraeth Cymru flaenoriaethu gwaith i ddarparu eglurder deddfwriaethol ar draws meysydd datganoledig i gefnogi datgarboneiddio.

6. Sut y bydd angen i Lywodraeth Cymru weithio mewn partneriaeth ag eraill i wireddu potensial yr economi werdd a sicrhau cyfnod pontio cyfiawn? I ba raddau y mae'r gwaith partneriaeth sydd ei angen yn cael ei wneud?

Mae yna nifer o actorion sydd â'r arbenigedd gofynnol a all dorri ar draws pob sector i ysgogi'r trawsnewid a thyfu'r economi werdd. Mae rhai o'r rhain yn cynnwys:

Cydllyniant polisi o fewn y Llywodraeth - sicrhau bod polisiau yn ategu ac yn adeiladu yn hytrach na gwrthdaro.

Arbenigwyr ynni sy'n hygyrch i fusnesau a pherchnogion tai - trwy gangen gymorth ganolog neu sector penodol sy'n cefnogi gwireddu potensial.

Darparwyr darparu cyllid - Mae angen rheolaeth ariannol gadarn ar lawer o feysydd datblygu'r economi werdd a gosod hyn ar gontract allanol i sefydliadau fel Banc Datblygu Cymru yw'r ffordd fwyaf effeithiol o gyflawni canlyniadau'n gyflym. Bydd defnyddio strwythurau ariannu hybrid yn cynyddu effaith cyllid cyhoeddus i'r eithaf lle gellir aildefnyddio'r enillion ar gyfer anghenion y dyfodol.

Polisi o fewn y Llywodraeth sydd wedi bod yn sbardun craidd i ddatgarboneiddio ar draws sectorau. Mae polisi cydlynol yn lleihau rhwystrau i fynediad ac yn cymhell y cyfnod pontio wrth reoli twf a buddion llesiant. Mae gan Lywodraeth Cymru yr offer sydd ar gael iddynt i sicrhau cydweithredu ar draws camau gweithredu yn y sector cyhoeddus. Mewn cyfnod o dynhau gwariant cyhoeddus, rhaid blaenoriaethu trosglwyddiadau cost-effeithiol. Bydd perchnogaeth glir o bolisi a strategaeth o fewn LIC yn helpu i wneud cydweithredu yn haws. Ar hyn o bryd gall fod yn anodd llywio hyn oherwydd natur eang yr her sero net a gyflwynir.

Maes allweddol arall yw'r sefydliadau cymorth a chyingor sy'n targedu datgarboneiddio. Gall y rhain lywio polisi ar gyfer gwneud penderfyniadau gwell a chymorth ar draws sectorau i gyflawni'r cyfnod pontio. Mae hyn yn cynnwys sefydliadau fel yr Ymddiriedolaeth Garbon a'r Ymddiriedolaeth Arbed Ynni. Mae'r sefydliadau hyn yn darparu arbenigedd hygyrch i ledaenu'r sgiliau sydd eu hangen i gymryd rhan yn y cyfnod pontio.

Mae marchnad gynyddol ar gyfer ymgynghorwyr ynni ac archwilwyr. Mae sefydliadau o'r fath yn cefnogi busnesau a pherchnogion tai i oresgyn y bylchau gwybodaeth i gataleiddio eu trosglwyddiad i sero net a chymryd rhan yn y cyfnod pontio. Mae hwyluso'r defnydd strwythuredig o ymgynghorwyr ac archwilwyr ynni sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn goresgyn y rhwystrau mynediad ac yn galluogi cymorth ehangach megis cyllid i gyflawni'r newidiadau. Mae ein Cynllun Benthyciadau Busnes Gwyrdd yn hwyluso busnesau i gael archwiliad ynni a chyflawni'r newidiadau.

Mae dod â'r elfennau hyn ynghyd yn dangos yr angen am wasanaeth ynni canolog sy'n darparu cyngor cadarn, dibynadwy a chyson i fusnesau a pherchnogion tai.

O ran darparwyr cyllid, mae'r farchnad yn cynnig cyfleoedd gwahanol wrth weithio gyda'r sector o arbenigwyr ariannol i sicrhau effaith yn y meysydd a dargedir. Mae angen rhaglen glir o bartneriaid cyflawni ar gyfer anghenion ariannu.

7. **Dywed Llywodraeth Cymru y bydd yn wynebu cyfyngiadau cyllidebol sylweddol yn y tymor byr. Sut y dylai flaenoriaethu buddsoddiad i gefnogi datblygiad yr economi werdd dros y tymor byrrach a'r tymor hwy? Pa dulliau ariannu arloesol y gellid eu hystyried i wneud y mwyaf o fuddsoddiad a buddion posibl?**

Strwythurau benthycia hybrid - Defnyddio'r isafswm grant angenrheidiol ochr yn ochr â strwythurau benthyciad ad-daladwy i gynyddu effaith cyllid y sector cyhoeddus.

Rhaglen glir o bartneriaid cyflawni cyllid - defnyddio'r arbenigedd sydd ar gael yn y farchnad i gyflawni pecynnau ariannu i gynyddu effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd

Cynnal cymhellion yn y tymor byr - nid yw'r farchnad werdd yn ddigon aeddfed eto yn ei gweithgareddau prif ffrwd i ymateb i ddull 'ffon' yn hytrach na 'moronon'.

Gosod y sylfeini ar gyfer cynyddu graddfa yn y tymor hwy nawr - Yn enwedig mewn perthynas â chamau gweithredu yn y Gyllideb Garbon, bydd cynlluniau peilot profi a dysgu y cytunwyd arnynt nawr yn paratoi'r ffordd ar gyfer atebion graddadwy yn y tymor hwy.

Er bod Cymru'n perfformio'n agos at ei chyfran o'r boblogaeth ar fuddsoddiad y sector carbon isel ac ynni adnewyddadwy, mae rhanbarthau eraill y DU yn perfformio'n uwch na hyn ar y rhan fwyaf o ddangosyddion LCREE, gan gynnwys trosiant cyflogaeth a busnes.¹ Bydd mynd i'r afael â heriau Cyllidebau Carbon 2 a 3 Cymru yn gofyn am fuddsoddiadau sylweddol ar draws sectorau datganoledig yn llawn ac yn rhannol.

Dengys ymchwil Banc Busnes Prydain, er bod 58% o BBaChau wedi dweud eu bod yn debygol o gael mynediad at gyllid grant i gefnogi camau sero net, dim ond 20% oedd yn debygol o gymryd benthyciadau allanol.² Gostyngodd hyn i 3% ar gyfer buddsoddiad ecwiti allanol. Mae atebion ariannu hybrid yn rhoi'r cyfle i bontio rhywfaint o'r bwlch anweithgarwch hwn.

Enghreifftiau o gynigion cyllid diweddar y mae'r Banc Datblygu wedi'u lansio'n llwyddiannus, sy'n cyfuno darpariaeth ar gontract allanol (BDC), cymhellion a phecynnau ariannu hybrid yw:

Buddsoddiad datgarboneiddio ar gyfer busnesau - Ym mis Chwefror 2023, lansiodd y [Cynllun Benthyciad Busnes Gwyrdd](#) gennym sy'n cyfuno mynediad at wasanaeth ymgynghori sero net â phecyn cymorth ariannol ar gyfer prosiectau effeithlonrwydd ynni a datgarboneiddio, gan gynnig gwyliau ad-dalu, cyfraddau llog gostyngol a chyfalaf amyneddgar.

Cynlluniau cymhelliant ar gyfer datblygwyr BBaChau - Yn 2022 lansiodd y [Cynllun Cymhelliant Gwyrdd](#) sy'n cynnig cymhellion i adeiladwyr tai BBaCh sy'n defnyddio dulliau adeiladu modern/dulliau adeiladu carbon isel.

---

¹ https://www.british-business-bank.co.uk/wp-content/uploads/2023/02/J0189_BBB_SBFM_Report_2023_AW.pdf

² https://www.british-business-bank.co.uk/wp-content/uploads/2021/10/J0026_Net_Zero_Report_AW.pdf

Rydym hefyd yn darparu'r Gronfa Ynni Lleol sy'n cefnogi busnesau bach a chanolig a grwpiau cymunedol gyda phrosiectau ynni adnewyddadwy rhanbarthol ar raddfa fach. Mae'r cynllun hwn yn cynnig cyfalaf hirdymor gyda chymorth technegol pwrpasol a grant lle bo angen.